

« na seznam

Novi kralj nad Betajново ponovno stoji!

Danes je bil za Vrhniko velik dan. Tisti ki so se dopoldne zbrali pri zavetišču na Planini nad Staro Vrhniko, so prisostvovali zgodovinskemu dogodku, ko so najstarejši vrhniški občan Dolfe Malavašič, predsednik Planinskega društva Vrhnika Roman Novak in župan občine Vrhnika dr. Marjan Rihar prerezali slavnostni trak novega 22 - metrskega lesenega razglednega stolpa. S tem se je simbolično zaključil skoraj triletni projekt odbora za gradnjo nadomestnega stolpa, ki se je v teh letih prelevil v vsesplošni vrhniški ljudski projekt.

Projekt je vodil gradbeni odbor za gradnjo nadomestnega stolpa, ki so ga sestavljali predstavniki Turističnega društva Blagajana Vrhnika, Planinskega društva Vrhnika in občine, vodil pa ga je Milan Jerman. Kot je na današnji slovesnosti pojasnil predsednik planinskega društva in obenem tudi član odbora Roman Novak, ga je ob prevzemu predsedniške funkcije leta 2003 oskrbnik koč na Planini seznanil s stanjem stolpa, ki se je z zobu časa komaj še upiral. V društvu so nato skupaj staknili glave in se družno odločili za postavitev novega, ko pa jim je podporo obljubil še vrhniški župan, je ideja dozorela do točke, ko je bilo potrebno narediti tudi prve konkretne korake. »12. julija 2005 smo imeli ustanovni sestanek odbora, kjer smo za predsednika izbrali Milana Jermana. Sledilo je leto dni razmišljanj, izvedba anket in projektiranje, preden smo se lotili zbiranja denarja,« je dejal Novak. Milan Jerman se spominja, da je jeseni 2006 odločilen korak naredila občina, ki je prispevala denar za gradbeno dovoljenje s čimer je tudi največjim dvomljivcem postalo jasno, da vendarle mislijo resno. Sledili so dolgi meseci zbiranja denarja, kjer so planinci pokazali toliko inovativnosti, da se kakšnega nasveta ne bi branil tudi najbogatejši slovenski zet Donald Trump. Poleg osebnih obiskov v več kot sedemdesetih podjetjih in pri obrtnikih v domači in daljni okolici, so potrebna sredstva zbirali na najrazličnejše načine: s prodajanjem majic, kap, lecitacijo stopnic starega stolpa, organizacijo predavanj... Kot je dejal Milan Jerman, je projekt od njih zahteval veliko žrtvovanega prostega časa, zato je danes ob otvoritvi napol v šali in napol zares vsem svojcem članov odbora dejal, da jim lahko odleže, saj novega stolpa vsaj naslednjih petdeset let ne bodo več gradili.

Zagnanost odbora, da doseže zadani cilj je navdušila vse Vrhničane, je danes ugotavljal župan dr. Marjan Rihar. »Še povsem se spominjam, ko je v mojo pisarno vstopil Roman Novak in nekako mencajoče predstavil njihovo vizijo novega razglednega stolpa. Nato so stvari stekle hitro in v pravo smer.« Po njegovem je odlično in predano delo odbora popolnoma animiralo Vrhničane. »Podpora projektu je rasla in postopoma je to namesto brezimnega projekta postal ljudski - vrhniški projekt. Skoraj vsak od Vrhničanov je zanj nekaj prispeval, če ne v denarju pa vsaj z moralno podporo.« Projekt je navdušil celo Franca Ekarja, predsednika Planinske zveze Slovenije, ki si je novega kralja nad Betajново danes prišel ogledati osebno. Sodelovanje odbora in lokalne oblasti je postavil za zgled ostalim društvom po Sloveniji, ki se lotevajo podobnih podvigov.

Čast reza slavnostnega traku ob vznožju stolpa je pripadala 99

Takole se je slavjenec lesketal v zgodnjih jutranjih urah.

Ogledat si ga je prišel celo Franci Ekar, predsednik SPZ.

Slavnostni rez traku: Roman Novak (levo), Dolfe Malavašič in župan dr. Marjan Rihar.

letnemu občanu Vrhniko, Dolfetu Malavašiču, ki je naredil odmero lesa za predhodnika sedanjega stolpa. Vidno ganjen, a še vedno neverjetno čil za svoja leta, je tresočih rok prijel za škarje, ki sta mu jih prinesla alpinista po tistem, ko sta se po vrveh spustila iz stolpa, ter v družbi Romana Novaka in dr. Marjana Riharja prerezal trak. Sledilo je izobešenje slovenske zastave in blagoslov stolpa po rokah župnika iz Koroške Bele Andreja Debeljaka. Da je bil stolp dokončno odprt, pa so vsi trije gostje morali položiti še prvo stopnico pod strokovnim očesom mojstrov Tesarstva Kregar.

Na slavnostni prireditvi so podelili plakete zlatega stolpa, ki so jih prejeli predstavniki podjetij, družb in organizacij, katere so se še posebej izkazale s svojim finančnim ali storitvenim doprinosom pri realizaciji projekta novega stolpa: Marolt Beton, Pro Saf, Občina Vrhnika, Zavarovalnica Triglav, Dvig, Spar Slovenija in Hamex. Zahvalili so se tudi ostalim dobrotnikom, donatorjem in sponzorjem, nenavsezadnje tudi planincem, ki so se odzvali pobudi Irene Rumenič, da so ob vsakokratnem vzponu na Planino položili v sklad za izgradnjo novega stolpa 1000 tolarjev oziroma 5 evrov. Kot je pojasnil Milan Jerman, jih bo stolp z deli, materialom in dokumentacijo vred stal približno 140 tisoč evrov, še približno 30 tisoč evrov pa bo ostalih stroškov. Glavnino sredstev za prvo že imajo pod streho, še vedno pa morajo zbrati preostalih približno trideset tisoč evrov. Nedvomno se bo potrebna debelina kupčka z izkupičkom današnje prireditve zmanjšala, saj so poleg prodaje pijače in jedače med drugim lecitirali tudi stopnice starega stolpa.

Nov razgledni stolp je meter višji kot njegov predhodnik, ima tudi večjo razgledno ploščad. Zaradi notranjega in zunanjega jedra lesene konstrukcije in položnih stopnic, bodo obiskovalci, ki se bodo povzpeli nanj, čutili znatno manj (če sploh) vrtoglavice kot so jo morebiti ob vzponu na njegovega predhodnika. Pod projekt se je podpisala projektantska hiša P&A Torkar, za izdelavo lesene konstrukcije in njene postavitve pa so poskrbeli v Tesarstvu Kregar. Rezultat je lep (sedaj še vedno) rumenkast stolp, ki ga je vrhniški župan označil kot enega najlepših v Sloveniji. Vsekakor bo z leti izgubil na svoji privlačni barvi, a Kralj nad Betajново ne bo nič manj ponosno zrl na barjanske ravnice in se spogledoval z našim očakom v Julijcih.

Sedanji stolp na Planini nad Staro Vrhniko je že četrti v zadnjih osemdesetih letih. Prvi improvizirani razgledni stolp, višine 3-4 metre je zgradila skupina vrhniških navdušencev leta 1930. Tri leta kasneje je takratno Olepševalno društvo trga Vrhnika kupilo na Planini nad Vrhniko zemljišče v izmeri 1500 m² za namen gradnje novega razglednega stolpa in planinske kočice. Nov 16 metrski stolp so odprli v nedeljo 23. septembra 1934, pet let kasneje pa so svojemu namenu svečano predali še gorsko kočico, veliko 3x4 metre. Med drugo svetovno vojno (1942) so Italijani razjarjeni, ker je nekdo na stolp izobesil slovensko zastavo, njegovo konstrukcijo prekucnili v dolino in podrli kočico. Na nov stolp je bilo potrebno počakati do 22. maja 1955, ko se je s prerezom svečanega traku nad Vrhniko zašopiril kar 21 metrski stolp. Inženir stolpa je bil Jože Coren, ki je svoje ideje kalil pri projektiranju proizvodnih objektov Parketarne Verd, sama izvedbena dela postavitve stolpa pa so potekala pod budnim očesom tesarskega mojstra Alojza Jurjevčiča.

Škarje so Dolfetu prinesli alpnisti in sicer tako, da so se ob zvokih fanfar po vrveh spustili iz stolpa.

Milan Jerman, vodja odbora za gradnjo novega stolpa, ki je včeraj za svoje delo prejel občinsko priznanje. Danes ga je posvetil vsem svojim sodelavcem v odboru in simpatizerjem projekta.

Predstavniki podjetij ali organizacij, ki so največ prispevali po finančni ali storitveni plati za izgradnjo novega stolpa.

Stolp je z manjšimi obnovitvenimi deli pol stoletja bolj ali manj kljuboval zobu časa, a po petih desetletjih sta narava in čas pač opravila svoje. Zato se je leta 2005 na pobudo Planinskega društva Vrhnika sešel gradbeni odbor za gradnjo nadomestnega stolpa. Odbor je med ljudmi izvedel obširno anketo v katerem jim je povpraševal kakšen stolp si želijo. 85% se jih je izreklo za leseni stolp, podoben dosedanjemu. Z rezultati ankete je bil cilj jasen, pot pa načrtana. Prišel se je lov na zbiranje sredstev, na prve vidne rezultate gradnje novega stolpa pa je bilo potrebno počakati do konca januarja 2008, ko so podrli stari stolp. V začetku februarja so sledila zemeljskega dela in betoniranje temeljev, tretjega aprila pa so na vrh konstrukcije novega stolpa pritrdili smrečico. Uporabno dovoljenje za novega korenjaka je vrhniška upravna enota izdala 25. 4. 2008.

Gašper Tominc

Obiskovalci so zapolnili vse možne kotičke. Po uradnem dopoldanskem delu je popoldne sledil še zabavni del otvoritve z živo glasbo.

Kralj nad Betajново...

Del vojske, ki je danes skrbela za kuharski del posla. Golaž in pasulj sta bila brezplačna!

Poskrbljeno je bilo tudi za kulturni del programa: na fotografiji združeni pevski zbori pojo pozdravno pesem.

10. 5. 2008